

Apunta't!, però no et disparis

written by Jordi Badia Pujol | 10 de setembre de 2016

Cantem les absoltes als pronoms 'en' i 'hi'?

Quan parlem de degradació de la llengua, molt sovint pensem en paraules, elements del nostre lèxic que es van perdent, suplantats per formes estranyes al català. Certament, és important, el lèxic, però, si ens ho proposem, és l'àmbit en què sabrem refer-nos més de pressa. Per exemple, fa quaranta anys a Callús tothom deia *bocadillo*, *peluqueria*, *sello*, *cruse*... i ara no ho diu ningú del meu entorn.

Nogensmenys, en la sintaxi costarà prou més de recuperar el terreny perdut. Hi ha una bona colla de construccions genuïnes que han estat bandejades del llenguatge periodístic, simplement perquè no tenen correspondència exacta en espanyol. I, encara, la degradació sintàctica és més estrident i dolorosa en la desaparició dels pronoms *en* i *hi*, veritables pilars de la nostra estructura gramatical.

No fa pas gaires setmanes que vaig rebre un correu d'Òmnium Cultural on s'havia esvanit un d'aquests pronoms. L'he recuperat en aquesta imatge:

«Queda un mes per la Diada. #APUNTA't ara!» (deixem per a un altre dia aquest *perque* hauria d'ésser *per a* i aquest *queda* que caldria canviar per *manca* o *falta*.) El verb *apuntar-se*, amb el significat d'«inscriure's», exigeix un complement preposicional (o de règim). Aquest complement indicarà la llista en què ens inscrivim; en aquest cas, la llista o el registre de la Diada. Per tant, la frase sencera és: «apunta't a (la llista de) la Diada». Si, per a evitar una repetició, ometem el complement «a la Diada», l'hem de substituir pel pronom *hi*: **Apunta-t'hi**.

És ben senzill. Elemental. De primer curs. Com pot ésser que els qui van enviar el correu de l'Òmnium ignoressin una cosa com aquesta, tan clara, tan simple? No considero ni tan sols que calgui adduir cap regla. Tan sols hi ha d'haver una mínima intuïció lingüística. Si ens falla això, ja hem begut oli.

Sort n'hi ha que la Diada no la convoca l'Òmnium i prou. Vegem què ens envia l'Assemblea Nacional Catalana:

AQUEST 11 DE SETEMBRE NO HI POTS FALTAR
VIU UNA DIADA HISTÒRICA!

INSCRIU-TE

No ens en sortim, es veu. Ens trobem en el mateix cas: «inscriu-te», amb el verb *pelat*, sense complement, sense cap referència, és una mera exhortació a fer una inscripció. Però si no sabem on ens hem d'inscriure l'exhortació és coixa, ineficaç.

D'on prové, aquesta errada? Només hi ha una explicació: la interferència de l'espanyol. Com que aquella llengua no té el pronom *hi*, ha produït frases com aquesta. És a dir, quan hom diu «inscríbete» ja es pressuposa que es refereix al complement que hi ha més a prop. En aquest cas, «una diada històrica».

Però el català sí que l'ha de menester, aquesta referència explícita. Per a entendre-ho, imaginem-nos aquest anunci de la cadena Patapam:

«A prop de casa tens una botiga Patapam. Vés!»

Oi que hi trobem a faltar el pronom *hi* («vés-hi»)? Doncs això mateix passa a «inscriu-te» i a «apunta't».

L'altre pronom que rep de valent és *en*. I per la mateixa raó, que en espanyol no hi és. La setmana passada vaig rebre un fulletó d'una cadena de papereries que excel·leix per una publicitat amb faltes ortogràfiques clamoroses. La de l'exemple que adjunto és tan poca-solta que no crec pas que demani gaires comentaris.

Ja ho veieu: «Per cada 5 llibres folrats, et regalem un», en compte de «te'n regalem un».

Ara, no es pot negar que la part més interessant de la frase és al final: «et regalem un **GRATIS!**» Poca conya: n'hi ha que regalen les coses i te les cobren, però ací te les regalen de franc. No badem, doncs, anem-hi tots (perdó: *anem* tots!).

[Potser també us interessarà: [Fer-se un autogol a si mateix en](#)

[la seva pròpia porta](#) (7-7-2016)]